

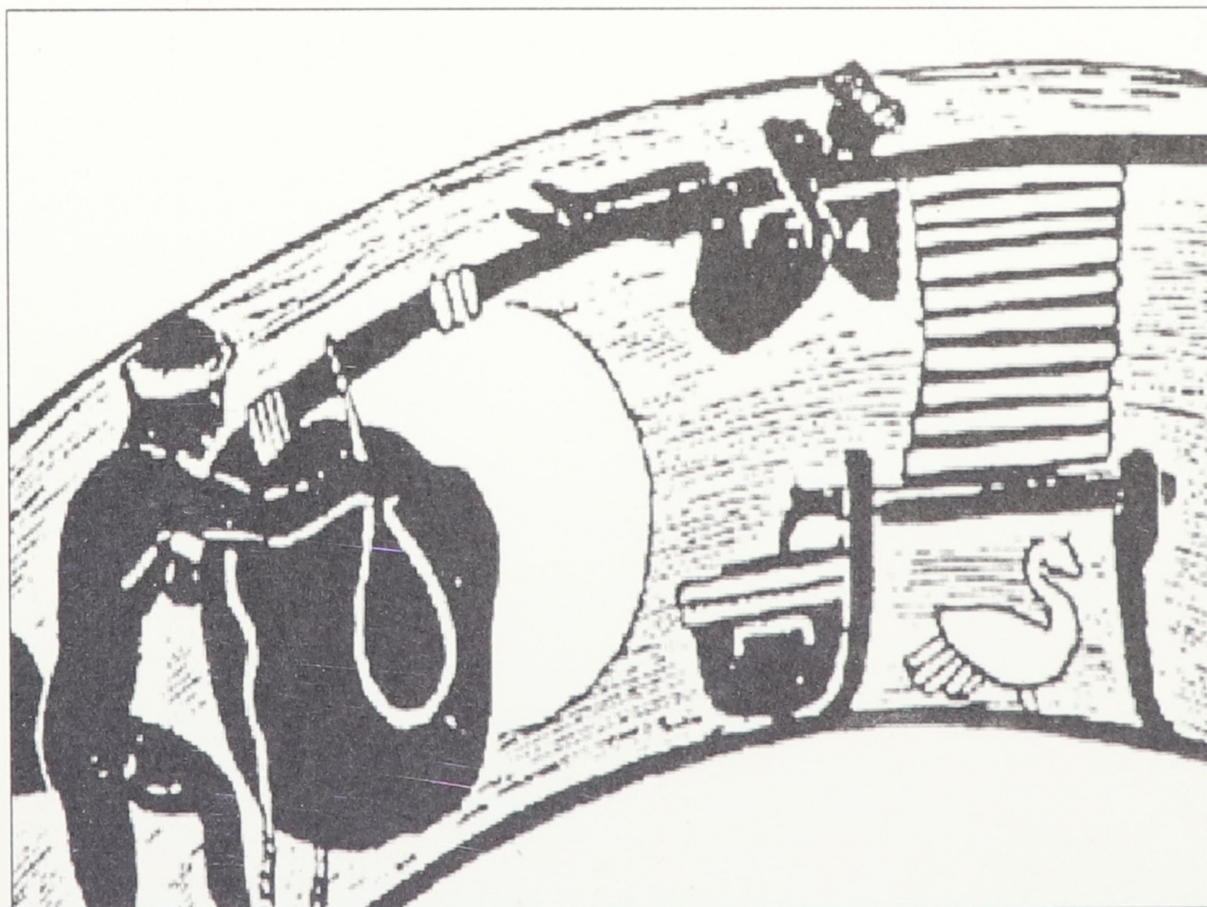
Θασίωτη

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

γκ

ΤΙΜΗ: 7 €

Για να ξέρεις προς τα πού αρμενίζει το νησί σου...

Θασίων η

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: Πέτρες Επαναλήψεις Κιγκλίδωμα. (Για τον Γιάννη Ρίτσο).....	3
ΚΟΥΚΙΔΕΣ.....	7
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ: Καλλιράχη 1299-1927: Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ.....	12
Αντάμωμα των οικολογικών οργανώσεων περιοχής ΑΜΘ.....	23
ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ: Το λεξικό των τσομπάνηδων: «Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική».....	24
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Πνευματική λαφυραγωγία ή Αδιάντροπη ύβρις επί των οσίων.....	27
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΟΣ: Το Καβαλιώτικο ποδόσφαιρο την περίοδο 1930-1980 σε έναν καλαίσθητο τόμο. Μία εκ βαθέων εξομολόγηση.....	29
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Ο Φοιτητής (διήγημα).....	33
ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ: Τα Ντουρντουβάκια: Θάσιοι «επιστρατευθέντες» σε καταναγκαστική εργασία στα κάτεργα της Βουλγαρίας κατά την κατοχική περίοδο 1941-1944.....	39
ΤΑ ΘΑΣΙΤΚΑ: Άμα κουπίτι, κατρίστι του... ..	43

Καλλιράχη 1299 - 1927

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ 12°

Γράφει
ο Γιώργος Αυγουστίδης

Η ιερά μονή Βατοπαιδίου δεν είχε μετόχι στην Κακηράχη. Παρόλα αυτά στο αρχείο της εντοπίσαμε μεγάλο αριθμό εγγράφων που αναφέρονται στο χωριό αυτό. Τα περισσότερα

από αυτά αποτελούν αιτήματα προς το μοναστήρι για την αποστολή στην Κακηράχη της Αγίας Ζώνης της Θεοτόκου, από τα σπουδαιότερα θρησκευτικά κειμήλια της χριστιανοσύνης, που φυλάσσεται στην παραπάνω μονή.

Οι Καλλιραχιώτες με την ευλάβεια και τη σταθερή πίστη τους εναπόθεταν τις ελπίδες τους για την αντιμετώπιση των επιδημικών και θανατηφόρων ασθενειών που μάστιζαν ως το πρώτο τέταρτο του 20^{ου} αιώνα το νησί στους αγιασμούς με την Αγία Ζώνη, στο κάθε σπίτι ξεχωριστά και με λιτανείες στο χωριό. Οι ευσεβείς Κακηραχιώτες, άλλος λίγο άλλος πολύ, ανταπέδιδαν με την προσφορά ποσότητας λαδιού. Το λάδι το συγκέντρωναν οι προεστοί με την υποχρέωση να το στείλουν στο Ιερό Μοναστήρι. Οι Καλλιραχιώτες, όμως, όταν ερχόταν η στιγμή να αποδώσουν στην Ι. Μονή το συναχθέν λάδι από τους αγιασμούς, όλο και κάτι επικαλούνταν αποστέλλοντας μέρος μόνο από το λάδι και το μοναστήρι περίμενε την εξόφληση στον επόμενο αγιασμό.

Τα έγγραφα αυτά μας δίνουν πολύτιμες πληροφορίες για την καθημερινή ζωή των κατοίκων αλλά μας φέρνουν σε επαφή και με τους άνδρες εκείνους που πρωταγωνίστησαν στην Καλλιράχη και στη Θάσο ολόκληρη καταλαμβάνοντας κατά καιρούς τις υψηλότερες θέσεις. Εντοπίσαμε εκατοντάδες επιστολές στο αρχείο του Βατοπαιδίου από τις οποίες αναδύεται η πνευματική παρουσία του μοναστηριού στο νησί της Θάσου. Ταυτόχρονα στο σύνολο σχεδόν των εγγράφων αυτών αναφέρονται οι Κακηραχιώτες που την περίοδο από το 1850 και μετά πρωτοστάτησαν στα πολιτικά πράγματα του χωριού.

Το πρώτο με ημερομηνία Ιουλίου 1749, επιφυλάσσει και την έκπληξη της αναφοράς σε κοσμοκαλόγρια της Καλλιράχης, που αφιερώνει στο Βατοπαίδι την περιουσία της.

[illegible]

2749 α p m,
218

100
Tazayay

Η μεταγραφή του εγγράφου

14

έχουν να κάμουν τίποτες ή δε ήθελε δυστροπήσει κανέναν από τους συγγενείς μου και γυρέψει να λάβει τίποτες πολύ ή ολίγον μετά θάνατόν μου αφού αυτά οπού αφιέρωσα εις το ιερόν μοναστήριον να έχουν την κυρίαν θεοτόκου αντίδικον επί ζωής ή θανάτου και εν τη φοβερά ημέρα της κρίσεως. Όθεν και δια το βέβαιον της αληθείας δίδω το παρόν αφιερωτικόν γράμμα και ομολογίαν μου εις τας χείρας του παπαπαήσιου τον βατοπαιδινόν έμπροσθεν των υπογεγραμμένων αξιοπίστων μαρτύρων δια να βρίσκεται εις το μοναστήριον και εις ένδειξιν της αληθείας

Εγώ η μεταξίνα του μουντάφη στέργιου και βεβαιώνω τα άνωθεν και υπέγραψεν αντί(ε)μού ο πνευματικός μου παπά κυρ παήσιος

Παπαβρανάς μάρτυρας

Παπαλάζαρης μάρτυρας

Γεώργου δημήτρις μάρτυρας

Αναστάσης νιμπέρη

παναγιώτης παντελής μάρτυρας

κουνσταντής παντελή μάρτυρας

δούκας παπά μάρτυρας

1749 εν μηνί Ιουλίου

Το επόμενο έγγραφο έτους 1753 είναι και αυτό πολύ ενδιαφέρον τόσο από το περιεχόμενο όσο και από τα δύο ονόματα: Βρανάς, όνομα βυζαντινό, επαγγελματικό (αυτός που εμπορεύεται μεταξωτά υφάσματα) και η πρεσβυτέρα σκλάβ/αι/να.

Η μεταγραφή του εγγράφου

Δια του παρόντος μου αφιερωτικού εμμαρτύρου τε και ενυπογράφου γράμματος δηλοποιώ και φανερώνω εγώ ο υπογεγραμμένος Βρανάς ιερέυς εκ της Θάσου από χωρίον κακιάν Ράχην ο νυν κατοικών εις χωρίον σωτήρος πως το οσπίτιόν μου οπού έχω εις το ρηθέν χωρίον της κακιάς ράχης όπερ εφτιάστηκεν ανάγυρα εκ βάθρων εξ ιδίων εξόδων εις ταις κάτω καλύβες εις τον αγρόν, πλησίον εις του Μαρίνου το σπίτι, τούτο αυτό το οσπίτιόν μου το αφιέρωσα οικειοθελώς και αβιάστως εξ ιδίας μου προαιρέσεως εις την εν τω αγίω όρει βασιλικήν και πατριαρχικήν ιεράν και σεβασμίαν μονήν του Βατοπαιδίου μετά ειδήσεως (γνώσεως) και βουλής και της πρεσβυτέρας μου και των τέκνων μας εις μνημόσυνόν μας αιώνιον και ψυχικήν μας σωτηρίαν και έγγραψα τα ονόματά μας εις την ιεράν παρρησίαν του ιδίου μοναστηρίου: βρανά ιερέως, κλάβενας¹ πρεσβυτέρας και του πατρός μου ιωάννου ιερέως δια να έχομεν το ιερόν μνημόσυνον ακατάπαυστον, δια αυτό το οσπίτιόν μας και ζώντας και μετά

¹ Εντυπωσιακό το όνομα της πρεσβυτέρας. Αυτή ή η γιαγιά της πρέπει να αιχμαλωτίστηκε από πειρατές και ελευθερώθηκε καταβάλοντας λύτρα και έτσι: σκλάβαινα→ κλάβαινα. Άλλη εκδοχή, να ήταν σλαβικής καταγωγής και το σλάβαινα έγινε κλάβαινα με πιθανότερη πάντως την πρώτη.

[Handwritten Greek text, likely a liturgical or philosophical passage, written in a cursive script.]

Έγγραφο του ιερέως Βρανά του 1753.

αποσπάσει και να αναιρέσει την αφιέρωσιν ταύτην του ρηθέντος οσπιτίου μας οπού έκαμα εις το ιερόν μοναστήριον ή να ενοχλήσει και δώσει τους μοναστηριακούς ...δι αυτό καν και εις παραμικρόν να έχει τον θεόν πολέμιον και την κυρίαν θεοτόκον την βηματάρισσαν αντίδικον επί ζωής και θανάτου και εν τη φοβερά ημέρα της κρίσεως και τας αγγελικάς δυνάμεις αντιταττωμένας αυτώ και ημερίς αυτού μετά του προδότου Ιούδα εν τη αιωνία κολάση. Και υπόδικος έστω ταις πατρικαίς των αγίων συνόδων αραίς και ...θωνος πάσις εκκλησιαστικής παιδείας και μοναστηριακής αράς και κατάρας. Τούτου χάριν εγένετο και το παρόν αφιερωτήριο και προσυλωτικόν γράμμα με ιδία μου βουλήν και γνώμην και με ιδιόχειρόν μου επιβεβαιωτικήν υπογραφήν και με μαρτυρίας αξιοπίστων προσώπων και επεδόθη τω ιερώ μοναστηρίω του θείου Βατοπαιδείου εις ένδειξιν και ασφάλειαν: αψ' νγ (1753) αυγούστου κ' δ (24).

Εγώ ο π' Βρανάς εκ της Θάσου απού χωρίον σοτήρος ιδιοχείρως γράφω και βεβαιώνω τα άνωθεν.

Τα παρακάτω έγγραφα αναφέρονται στην πρόσκληση και έλευση της Αγίας Ζώνης στην Καλλιράχη. Η αξία τους, πέρα από την ανάδειξη της ευλάβειας των κατοίκων, βρίσκεται στα ονόματα που τα υπογράφουν, από τα πιο προβεβλημένα της εποχής αυτής (δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνας).

Η μεταγραφή του εγγράφου

Την υμετέραν πανοσιολογιότητα

Υικώς προσκυνούντες

κατασπαζόμενοι

την αγίαν δεξιάν

Ερχόμενοι δια του παρόντος μας να εξαιτήσομεν πρώτον τας αγίας σας ευχάς και ακολουθώς να σας ειδοποιήσομεν τα εξής: εμάθαμεν ότι ο εδώ ο οικονόμος μας με τινάς οπαδούς του σας έγγραψε αναγκαζόμενος δια χρείαν του από χρηματικήν και σας έγγραψε λέγομεν επ' ονόματι της χώρας μας δια να τον δανείσετε στέλνοντας και τας ψευδείς του αποδείξεις, διό και σας ειδοποιούμεν κατά χρέος ότι αυτό υπάρχει καίτοι ψευδές και να μην βασισθείτε και δώσετε χρήματα επ' ονόματι της χώρας μας. Αν όμως οι γραμματακομιστές σας βιάσουν παρακλητικώς λέγοντες ότι το γράμμα μας είναι ψευδές παρακαλούμεν μη δώσετε βάσιν και αδικηθεί η χώρα μας και έχομεν έπειτα λογοτριβάς. Εν τοσούτις αναξαιτούμενοι τας αγίας σας ευχάς μένομεν.

Τη 12 Ιουλίου 1847 Καλλιράχη

Της υμετέρας πανοσιολογιότητος τέκνα πιστά

Αναγνώστης Οικονόμου

Γεώργιος Θωμά

Αναγνώστης Χ' Αργυροπούλου

δημιτρης παναγιоти

Γεόργις Χ' βρανάς

φώτιος δρακόντου

Βασιλικός ιακώβου

μαστορογεώργιος γιάννη

Βασιλάκης Δημητριάδου Ιατρού

λάζαροσιωάννου

.....

Διμήτριος σοφίας
Παναγιώτης ιακόβου
Γιάννης αναγνωστι
Διμήτριος ιακοβου
Ξανθός θοδορου
Κωνσταντίνος δρακόντου
Θεόδωρος μαρίνου
Αναγνώστης ιωάννου

νικόλαος βασιλίου
σοτίρι σοτιρίου
στεριανός μουταύτη

Την περισπούδαστόν μου πανοσιότησας, ταποινώς προσκυνώ.

Μετά την ταποινήν μου προσκύνησιν, θέλω σας ηδοποιήσω, ότι να λάβετε παρά του επιφέροντος το παρόν μου, το εναποληφθέν ιλιόλαδον, οπού έμεινε ώδε, της τιμίας και χαριτοβρύτου ζώνης, παραδερμάτια, λάδι ουκάδ. 250 // νύτο. Έμεινεν εις έτι, ακόμα μερικό, ασύναχτον, έως δέκα ουκάδες, το οποίον, θέλει μείνει διά το ερχόμενον έτος καθότι είναι εις μέρη πτωχά και δεν θελήσαμεν να τους βιάσομεν περί τούτο· διό παρακαλούμεν, να εχομεν συγγνώμη σας· ταύτα μεν κατά το παρόν, ταποινώς αναφέρω σας· τα δε έτη της υμετέρας υμών πανοσιότητος, είησαν θεόθεν ψυχοσωτήρια. Αι δε αγίαι ευχαί υμών, ειήσον μοι φυλακτήρια δια βίω μοι παντί.

1851 οκτομβρίου 9

Ο της υμετέρας πανοσιότητος, φίλος πρόθυμος, παπα-κωνσταντίνος εν καλιράχη.

Αύγουστο του 1873 πρέπει να είχε ενσκήψει στη Θάσο τέτοια επιδημική αρρώστια που ανάγκασε τους Καλλιραχιώτες να καλέσουν προληπτικά την Αγία Ζώνη να την περιφέρουν για αγιασμούς σε όλα τα σπίτια του χωριού. Σε μακροσκελή τους επιστολή σημαίνοντα πρόσωπα της Καλλιράχης ζητούν τη μεταφορά της Αγίας Ζώνης από το Βατοπαίδι και στέλλουν πλοίο γι' αυτό. «...ης το υπέρπολυ έλεος θαρρούντες εκ των ενόντων εν μεγάλη κατανύξει και δεόμεθα ίνα ως και άλλοτε σπεύση εις βοήθειαν των πιστώς προσκαλούντων και προφυλάξει εκ του περικειμένου κινδύνου. Εξαποστέλλομενουν επίτηδες πλοίον, ω Αγία και Ιερά Κοινότης...» κλπ. Το έγγραφο υπογράφουν:

Εν Καλλιράχει τη 27 Αυγούστου 1873

Θεόδωρος Παπα-οικονόμου
Αναγνώστης Χ' Αργυρόπουλος
Κωνσταντίνος Δρακοντιάδης
Παναγιώτης Γιώργου

Ακολουθεί στις 4 Σεπτεμβρίου επιστολή του αρχιερατικού επιτρόπου του μητροπολίτη Μαρωνείας Καλλιραχιώτη Θεοδώρου Παπαοικονόμου, με την οποία

παρακαλεί «...γενομένης ανάγκης ένεκα των περικλοθέντων διαφορών ασθενοίας εις τα γειτονικά της πατρίδος μας χωρία...ίνα διαφυλάξη (η Αγία Ζώνη) και διασώσει αβλαβώς από τα εν τη χώρα ημών περιστιχούσα διάφορα θανατηφόρα νοσήματα...περιέλθωσιν εις τας οικίας ημών και ψάλλουσιν αγιασμούς...» κλπ.

Παρά του γενικού αρχιερατικού επιτρόπου του αγίου Μαρωνείας και υποφαίνομαι

Τη 4 Σεπτεμβρίου 1873 Καλή Ράχη

Αφού τελούνταν οι αγιασμοί στα σπίτια των Καλλιραχιωτών και ο κάθε χριστιανός έδινε το λάδι που έπρεπε, οι πατέρες του Βατοπαιδίου αναχωρούσαν για το Α. Όρος. Τους συνόδευε θερμότατη ευχαριστήρια επιστολή των προυχόντων. Το τέλος μιας τέτοιας επιστολής έχει ενδιαφέρον: «... τελευτώντες δε παρακαλούμεν θερμώς, και τούτο το συναισθανόμεθα, αν ίσως και δεν ανταποκρίθημεν γενναίως εις την προθυμίαν υμών, να το αποδώσητε εις την εφετεινήν δεινή και ελεεινή γενική απορία εν η ευρισκόμεθα και ουχί εις έλλειψιν συναισθήσεως του καθήκοντός μας.»

Διατελούμεν

Τα πλέον ευπειθέστατα

Και ευηπακουότατα τέκνα

Παπα-Κωνσταντίνος οικονόμος

Παπα-Θεόδωρος, Παπα-Κωνσταντής και επίτροπος Μαρωνείας Θεόδωρος Π. Οικονόμου Αναγν. Χ' Αργυρόπουλος συν τοις λοιποίς κατοίκους

Το 1875 ο προεστός Αναγνώστης Αργυρόπουλος ταυτόχρονα και αρχιερατικός επίτροπος του επισκόπου Μαρωνείας ειδοποιεί το μοναστήρι για την τελική πορεία που έφτασε μακροχρόνια υπόθεση με υποθηκευμένη την περιουσία κάποιου παπά Βασίλη ο οποίος είχε δανειστεί χρήματα από ιδιώτες αλλά και από μοναστήρια.

ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ -

ΔΙΑΜΑΝΤΑΡΗ ΣΜΑΡΩ

Λιμενάρια, Θάσος - 64 002

Τηλ.: 25930 51720 e-mail.: gdiamat@megaeuronics.gr

Εν καλή Ράχη τη 28βρίου 1875

Την υμετέραν ελλογιμότητα νήδιστα κατασπάζομαι.

Την από 28 του πνεύσαντος μηνός υμετέραν επιστολήν έλαβον, ην και ανέγνων μετ' ενδιαφερούσης προσοχής εξ αυτής δε ως και εκ της περικλείστου του προηγ(ουμένου) κυρ Χρυσάνθου επληροφορήθην αρκούντως του πνεύματος υμών δια την πολυθρύλητον υπόθεσιν του παπά Βασιλείου. Φίλτατε το καθήκον νομίζω ότι εξετελέσα πληρέστατα καθότι χάριν των υποχρεώσεων ας πρέπει να αποδώσω υμίν μετέβην εις Λιμένα Παναγίας καίτοι ασθενής ων ένθα διέμενα επί δεκαπέντε ημέρας δι' αυτήν και μόνην την υπόθεσιν ήτις αφού πολλές και διαφόρους φάσεις έλαβεν έληξεν με την απόφασιν του Συμβουλίου της νήσου ημών, προέδρου όντος του Γενικού Διοικητού κατ' εξαίρεσιν να δοθώσι ταις δανεισταίς επί παρουσία αυτών 50% εις μετρητά μετά τριάκοντα μόνον ημερών. Η απόφασις δε αύτη εγένετο παραδεκτή παρ' όλων των δανειστών εμπόρων τε και μοναστηρίων επιτοπίων και οθωμανών και τελευταίον παρ' εμού μη βλέποντος άλλην διέξοδον. Συμφώνως δε ταύτης της αποφάσεως ήλθον εις το χωρίον μας ότε πρόεδρος του Γ. Συμβουλίου και δύο μέλη αυτού ίνα πωλήσουν επί δημοπρασία άπασαν την κινητήν και ακίνητον περιουσίαν του παπά Βασιλείου. Άλλ' ένεκα της μεγίστης ελλείψεως των χρημάτων ουδείς έτερος αγοραστής εφάνη πλην των εγγωρίων μας δανειστών και τούτου ένεκα έμεινε αύτη η υπόθεσις εκκρεμής. Επειδή δε δεν δύναμαι πλειότερον να... ήθελον πέμψη σήμεραν την χρεωστικήν του Προηγ. Κυρίου Χρυσάνθου αυτόσε όν παρακαλώ ειδοποιήσατε εγκαίρως όπως φροντίσει να με ειδοποιήσει πού να παραδώσω αυτήν.

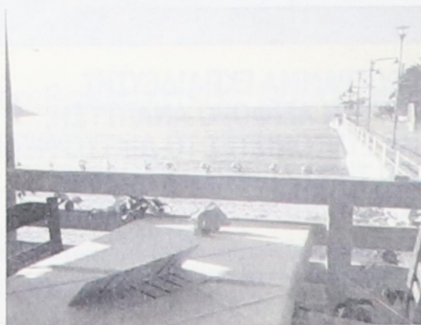
Άπασα η οικογένεια ημών έχει καλώς προσφέρουσα δι εμού τας προσρήσεις αυτής ας μεταβιβάζονται και προς τον αξιοσέβαστον γέροντα υμών. Παρά του Κωνσταντίου ουδέν εμάθομεν και θέλω φροντίσει να εκτελέσω τας συμβουλάς υμών.

Εν μεγίστη βία διατελώ

Ο προθυμότατος

Φίλος υμών

Αναγνώστης Χ' Αργυρόπουλος

Skala Maries Thassos

Tel. +30 6987155986

Tel. + +30 25930 53407

Restaurant Grill House Lagos